

cznych, m.in. *Geo-botaniczne stosunki Południowej Afryki* (1880), a także książek podręcznych, m.in. *Szkiecy z podróży do Południowej Afryki* (1881).

• **65 rocznica śmierci Feliksa Kwiecińskiego (16 V 1850–13 I 1932)**, botanika, florysty, ur. w Świętomarzu, pow. iłżecki, zm. w Grójcu, nauczyciela, urzędnika, autora prac florystycznych dotyczących roślin Podlasia i pow. włodawskiego.

• **15 rocznica śmierci Tadeusza Gorczyńskiego (2 I 1905–5 I 1982)**, anatoma, cytologa, ur. w Zbrożkach, woj. warszawskie, zm. w Warszawie, profesora botaniki SGGW, kierownika Katedry Botaniki, dyrektora Instytutu Biologii Roślin, badacza m.in. zjawiska kleistogamii oraz anatomii drewna.

Alicja ZEMANEK

SPRAWOZDANIA ZE SPOTKAŃ NAUKOWYCH SCIENTIFIC MEETING REPORTS

I MIĘDZYNARODOWE SYMPOZJUM NA TEMAT WYKORZYSTANIA MIKROORGANIZMÓW (VARANASI, INDIE, 13–16 MARCA 1996)

**Ist International Symposium on microbial
exploitation (Varanasi, India, 13–16 March 1996)**

Symposium odbyło się w mieście szeroko znanym jako Benares (= Banaras), a obecnie zwanym Varanasi, położonym nad Gangesem. Jest to słynny ośrodek kultu religijnego hinduizmu.

Hinduski Uniwersytet Benares (Banaras Hindu University), w którego Instytucie Botaniki przebiegały obrady, jest jednym z 10 państwowych uniwersytetów w Indiach i szczyli się dobrą pozycją naukową oraz finansową, zarówno w kraju jak i zagranicą. Uczestnicy symposium, w liczbie około 150, reprezentowali 12 krajów, w większości azjatyckich. Prezentowane prace (ok. 130) dotyczyły głównie dwóch zagadnień: rekultywacji ubogich i/albo zdewastowanych gleb i biologicznej ochrony roślin przed chorobami.

Pomimo ogromnego obszaru, Indie i niektóre inne kraje azjatyckie cierpią na dotkliwy brak terenów nadających się pod uprawę roślin (głównie rolniczych, ale i leśnych), ponieważ znaczna część ich powierzchni to różnego rodzaju nieużytki i grunty o zdewastowanej lub skażonej glebie. Dlatego wiele uwagi poświęca się badaniu tych terenów, których gleby ubo-

gie w makro- i mikroelementy, i pozbawione właściwego spektrum mikroorganizmów (często o złej strukturze), uniemożliwiają produkcję roślinną. Podejmuje się wysiłki zmierzające do uproduktywnienia tego typu gleb poprzez wprowadzanie mikroorganizmów (często wraz z substratami mającymi umożliwić ich początkowy rozwój), które mają spowodować poprawę struktury i składu gleby, i tym sposobem uzdatnić ją dla uprawy roślin. Do obiecujących pod tym względem mikroorganizmów należą *Cyanobacteria* i niebiesko-zielone glony – zarówno „dzikie” jak i udoskonalone formy. Po ich zastosowaniu i wprowadzeniu po nich roślin, następuje kolej na introdukcję stymulujących wzrost roślin bakterii ryzosferowych oraz grzybów endomikoryzowych (VAM).

Biologiczna ochrona roślin, jako element integrowanej ochrony, zajmowała dużą część programu Symposium. Wiele uwagi poświęcono zwłaszcza biologicznej ochronie przed chorobami korzeni, powodowanymi przez nicienie i grzyby. Najwięcej prac dotyczyło wykorzystania grzybów z rodzaju *Trichoderma*, grzybów mikoryzowych VAM oraz bakterii z rodzaju *Pseudomonas* (szczególnie fluoryzujących) w ochronie roślin.

Część prac poświęcona była mikroorganizmom wykorzystywanym w technologii żywności: grzybom jadalnym, białku jednokomórkowców oraz przemysłowej produkcji enzymów i witamin.

Zgodnie z miejscowym zwyczajem, najlepszy referat wygłoszony przez młodego naukowca został wyróżniony nagrodą imienia znanego profesora fitopatologii, ufundowaną przez wdowę po nim. Nagrodę tę otrzymał dr M. R. Khan, Aligarh Muslim University, Indie.

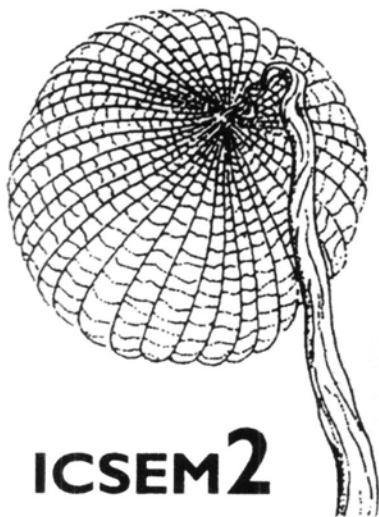
Podczas Symposium ogłoszono też powołanie do życia Międzynarodowego Towarzystwa Ochrony Zasobów Naturalnych (International Society for Conservation of Natural Resources) – w odniesieniu do zasobów przyrody żywej oraz zaprezentowano pierwszy numer czasopisma naukowego *Vasundhara* („Ziemia”), które jest organem Towarzystwa i w którym zostaną opublikowane najważniejsze referaty wygłoszone podczas symposium. Materiały z Symposium (abstrakty i lista uczestników) są w posiadaniu polskich uczestników: prof. dr hab. Małgorzaty Mańki (AR Poznań) i prof. dr hab. Czesława Sadowskiego (AT-R Bydgoszcz).

Drugie Międzynarodowe Symposium na temat wykorzystania mikroorganizmów postanowiono zorganizować w 1999 roku w stolicy Nepalu, Katmandu.

Małgorzata MAŃKA

II MIĘDZYNARODOWY KONGRES
„SYSTEMATYKA I EKOLOGIA ŚLIZOWCÓW”
(MADRYT, HISZPANIA, 15–19 KWIETNIA 1996)

2nd International Congress on the Systematic and
Ecology of the *Myxomycetes* (Madrid, Spain, 15–19
April 1996)

Światowe spotkanie poświęcone systematyce i ekologii śluzowców zorganizowali pracownicy wydziału Biologii Madryckiego Uniwersytetu, a także pracownicy naukowej przy Królewskim Ogrodzie Botanicznym. Na zaproszenie dr Carlosa Lado, przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego, do Madrytu przybyły 63 osoby zainteresowane tematyką kongresu: 11 reprezentantów Japonii, 8 – ze Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, 6 – z Wielkiej Brytanii, 4 – z Francji, 3 – z Finlandii, po dwóch z Meksyku, Niemiec, Polski, Szwecji i Tajwanu oraz po jednym z Argentyny, Belgii, Białorusi, Brazylii, Chin, Indii, Irlandii, Litwy i Rosji.

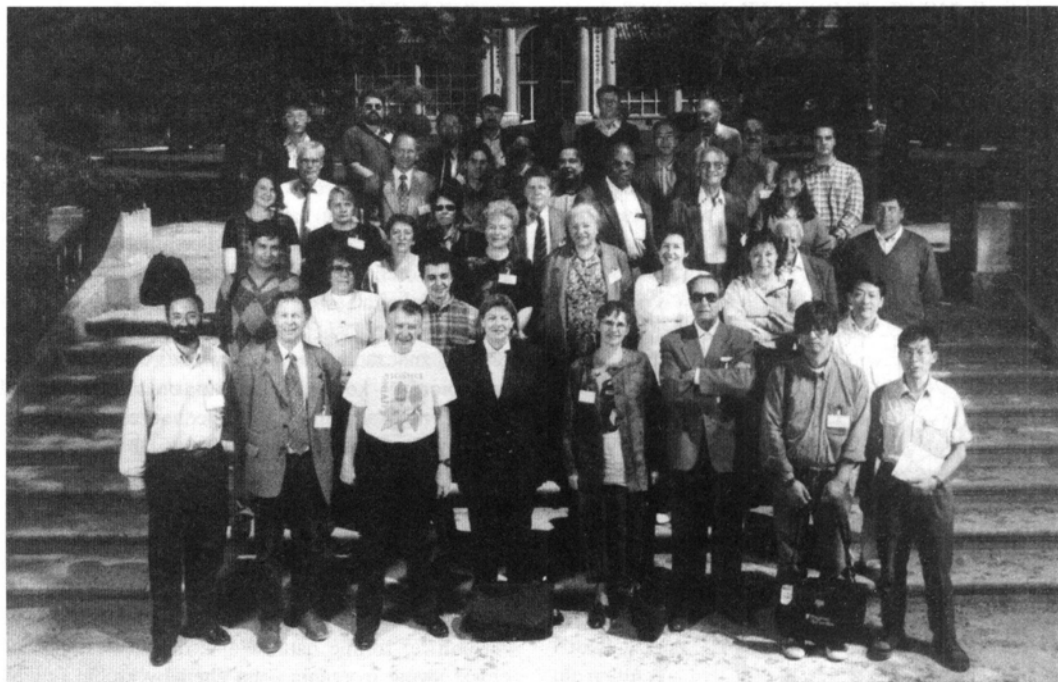
Na program Kongresu złożyły się obrady plenarne (wygłoszono 7 referatów dotyczących systematyki śluzowców oraz 14 podejmujących tematykę chorologiczno-ekologiczną), sesje referatowe (zaprezentowano 4 referaty poruszające problemy taksonomiczne oraz 8 z zakresu ekologii i chorologii *Myxomycetes*), sesje plakatowe (eksponacja 33 plakatów trwała przez cały czas spotkania) oraz warsztaty, których tematy: „Systematyka śluzowców – nowe tendencje i rozwiązania”, „Zróżnicowanie gatunkowe i rozmieszczenie śluzowców na kuli ziemskiej” oraz „Zastosowanie te-

chniki komputerowej w badaniach nad śluzowcami”, stanowiły istotne uzupełnienie zagadnień poruszanych w wystąpieniach.

Prof. Harold Keller z USA zainaugurował obrady obszernym wystąpieniem. Przypomniał sylwetki T. E. Brooks'a i G. W. Martina (amerykańskich badaczy zmarłych w latach siedemdziesiątych), podkreślił ich rolę w kształtowaniu zainteresowań oraz w rozwijaniu badań nad śluzowcami w ośrodkach uniwersyteckich Missouri oraz Iowa. Zaznaczył, że sam był ich uczniem i wiele im zawdzięcza. Nawiązując do doświadczeń z 35 lat własnej nieprzerwanej pracy, H. Keller omówił znaczenie prac terenowych i wartości naukowej zbiorów – kolekcji poprawnie opracowanych pod względem taksonomicznym, a jednocześnie zaakcentował wagę hodowli w warunkach laboratoryjnych, od zarodnika do zarodnika. Nie pominął zalet analizy sekwencji DNA, jak też numerycznych metod stosowanych w taksonomii, w dalszym rozwoju badań nad systematyką, ewolucją i chorologią śluzowców. Z entuzjazmem mówił o współpracy, także międzynarodowej, w badaniach nad *Myxomycetes*. Na koniec, w żartobliwej formie parafrazując dziesięć przykazań, opisał swoje marzenia – co chciałby zrobić (gdymy dysponował funduszami), dla powiększenia grona badaczy śluzowców na całym świecie.

W toku obrad poświęconych taksonomii *Myxomycetes*, kilku prelegentów zaprezentowało wyniki szczegółowych badań wybranych taksonów, np. *Cribraria argillacea*, rodzaju *Didymium*, rzędu *Trichiales*. Spore zainteresowanie wzbudziło wystąpienie poświęcone programowi komputerowemu DELTA i jego wykorzystaniu w opracowaniu taksonomicznym rodzaju *Licea*. Z zacięciem wysłuchano referatu na temat programu komputerowego INFOMYX, wykorzystywanego przez C. Lado w opracowaniu spisów gatunków śluzowców półwyspu Iberyjskiego i obszaru śródziemnomorskiego.

Madryckie spotkanie zdominowały zagadnienia chorologiczno-ekologiczne. Prezentowano rezultaty badań terenowych prowadzonych np: w Finlandii i na Hawajach, w Tanzanii i w Indiach, w Japonii i na wyspach Macquarie, w Meksyku i na wyspach na Morzu Białym w Rosji, w Polsce i krajach ościennych. Był to przegląd siedlisk zajmowanych przez śluzowce. Szereg wystąpień zawierało istotne dane dotyczące poszczególnych taksonów i ich związku z rodzajem podłoża, na jakim obserwowano uformowane zarodnie. Zagadnienie wyróżniania grup gatunków śluzowców o ściśle określonych wymaganiach siedliskowych przedstawiono na przykładzie wczesnowiosennych śluzowców, związanych z topniejącym śniegiem.

Fot. 1. Uczestnicy Kongresu:

Phot. 1. Participants of the Congress:

1 – Carlos Lado – Hiszpania (Spain), 2 – Roland McHugh – Irlandia (Ireland), 3 – Harold W. Keller – USA (US of America), 4 – Diana Wrigley de Basanta – Hiszpania (Spain), 5 – Maria Härkönen – Finlandia (Finland), 6 – John Landolt – USA (US of America), 7 – Jun Matsumoto – Japonia (Japan), 8 – reprezentant Japonii (Participant from Japan), 9 – Carlos Illiana – Hiszpania (Spain), 10 – Evangelina Perez Silva – Meksyk (Mexico), 11 – Francisco Pando – Hiszpania (Spain), 12 – Grażina Adamonyte – Litwa (Lituania), 13 – reprezentantka Hiszpanii (Participant from Spain), 14 – M. Jean Bozonnet – Francja (France), 15 – Chin-hui Liu – Taiwan (Taiwan), 16 – Kati Pekkala – Finlandia (Finland), 17 – Tarja Ukkola – Finlandia (Finland), 18 – Elizabett Gilert – Szwecja (Sweden), 19 – reprezentantka Hiszpanii (Participant from Spain), 20 – Anna Drozdowicz – Polska (Poland), 21 – Leokadia Rakoczy – Polska (Poland), 22 – David Mitchell – Wielka Brytania (Great Britain), 23 – Uno Eliasson – Szwecja (Sweden), 24 – Juan Ramon Garcia – Hiszpania (Spain), 25 – Laise de Holanda Cavalcanti – Brazylia (Brazil), 26 – Jan Rammeloo – Belgia (Belgium), 27 – Gabriel Moreno – Hiszpania (Spain), 28 – Lafayette Frederick – USA (US of America), 29 – reprezentant Japonii (Participant from Japan), 30 – Ivan L. Roth – USA (US of America), 31 – reprezentantka Hiszpanii (Participant from Spain), 32 – reprezentant Hiszpanii (Participant from Spain), 33 – Chao-hsuan Chung – Taiwan (Taiwan), 34 – Frederick W. Spiegel – USA (US of America), 35 – reprezentant Japonii (Participant from Japan), 36 – reprezentant Hiszpanii (Participant from Spain), 37 – Eduardo Vadell – Argentyna (Argentina), 38 – Arturo Estrada-Torres – Meksyk (Mexico), 39 – Aurelio Castillo – Hiszpania (Spain), 40 – reprezentant Hiszpanii (Participant from Spain).

Wskazano na interesujące zjawisko współwystępowania taksonów w zajmowanych mikrosiedliskach.

W dyskusjach zaznaczał się pogląd, że charakteryzowanie śluzowców jako organizmów kosmopolitycznych jest zbyt ogólne. Być może regionalne listy gatunkowe, przygotowywane na wzór listy opracowanej dla basenu Morza Śródziemnego, umożliwią określenie taksonów, których występowanie pozostaje w ścisłym związku ze zbiorowiskami roślinnymi typowymi dla poszczególnych stref klimatycznych Ziemi.

W programie Kongresu umieszczono jedenaście wystąpień dotyczących rodzajów *Dictyostelium* i *Polysphondylium*. Niewielu badaczy na świecie zajmuje się tymi mikroskopijnymi organizmami, blisko spokrewnionymi ze śluzowcami. Są one badane np. w Japonii, Argentynie i w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Organizatorzy zapewнили uczestnikom spotkania wprawę w góry Sierra de Guadarrama, położone na północny zachód od Madrytu. Program wycieczki był bardzo urozmaicony, połączono bowiem przyjemność zbierania śluzowców ze zwiedzaniem zabytków i regionalnego muzeum z pięknie opracowaną ekspozycją przyrodniczą.

Ponieważ Madryt leży na wysokości 650 m n.p.m., a najwyższy szczyt Sierra de Guadarrama osiąga 2430 m n.p.m., można było w miarę pokonywania wysokości obserwować zmieniającą się szatę roślinną. Na szczytach leżało jeszcze sporo śniegu, tak że czas postoju na wysokości 1800 m n.p.m. przeznaczono na poszukiwania wczesnowiosennych śluzowców. Takich postojów było kilka, a wyniki poszukiwań w różnych zbiorowiskach roślinnych, jak na początek sezonu wegetacyjnego, nader interesujące. Wspólny obiad przyjął dyskusjom i pogłębianiu nawiązywanych znajomości.

Kongres zorganizowano niezwykle starannie. Obowiązywały dwa języki – hiszpański i angielski, a symultaniczne tłumaczenie ułatwiało śledzenie referatów i udział w dyskusji. Organizatorzy przygotowali materiały z tomem streszczeń wystąpień oraz ze znakomicie opracowanym przewodnikiem wycieczki kongresowej. Na szczególną uwagę zasługuje tom streszczeń dedykowany Profesorowi N. E. Nannenga-Bremekamp. Pani Profesor jest światowej sławy taksonomem śluzowców, ale niestety ze względu na zły stan zdrowia nie mogła przyjechać do Madrytu. Przekazała natomiast serdeczne pozdrowienia dla wszystkich uczestników i przysłała klucze do oznaczania rodzajów *Didymium* i *Lycogala*, przygotowane specjalnie na Kongres. Prace te zostały umieszczone w tomie streszczeń.

Obrazy oraz imprezy towarzyszące odbywały się w pawilonach położonych na terenie ogrodu botanicznego. Bogaty program naukowy spotkania systematyków i ekologów śluzowców oraz sporo atrakcji przygotowanych przez organizatorów, całkowicie wypełniały dni pobytu w Madrycie.

Słoneczna pogoda i piękny Królewski Ogród Botaniczny, dodawały uroku i sprzyjały wspaniałej atmosferze tego tak bardzo udanego, międzynarodowego spotkania naukowców – entuzjastów śluzowców.

Anna DROZDOWICZ

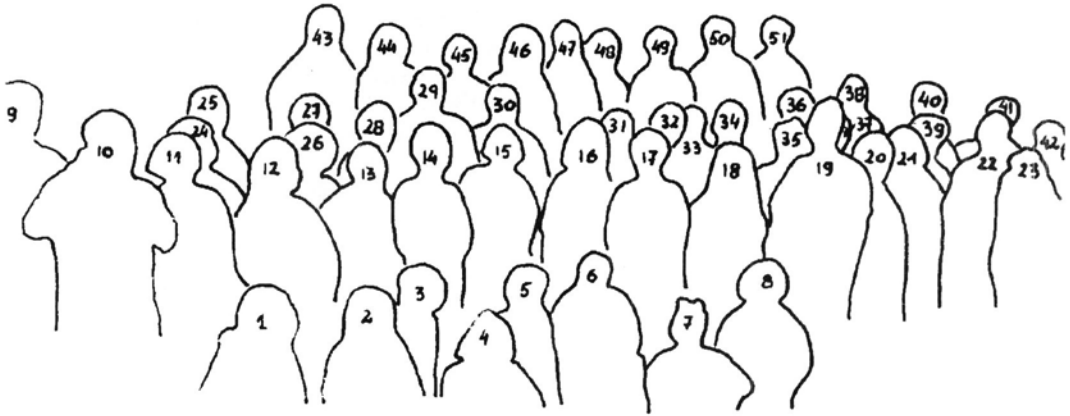
**XV SYMPOZJUM FYKOLOGICZNE PTB
„FYKOLOGICZNE ROZPOZNANIE WÓD
ROZTOCZA – CZĘŚCI EUROREGIONU BUG”
(LUBLIN – KRASNOBRÓD – ZWIERZYNIEC,
POLSKA, 10–12 MAJA 1996)**

15th Phycological Symposium of the Polish Botanical Society “Phycological recognition of waters of Roztocze – a part of Euroregion Bug” (Lublin – Krasnobród – Zwierzyniec, Poland, 10–12 May 1996)

Coroczne Sympozjum Sekcji Fykologicznej Polskiego Towarzystwa Botanicznego odbyło się w Lublinie i na terenie Roztocza (Krasnobród, Zwierzyniec) w dniach 10–12 maja. Zorganizowane zostało przez pracowników Stacji Badawczej Instytutu Ekologii PAN, przy współudziale Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie.

W Sympozjum wzięły udział 62 osoby, w tym uczestnicy z zagranicy – dr Frantisek Hindak z Instytutu Biologii Eksperymentalnej i Ekologii Słowackiej Akademii Nauk oraz dr Jan Barica z National Water Research Institute, Burlington, Kanada. Niestety nie mogła być z nami Pani prof. Jadwiga Siemińska – dotychczasowa przewodnicząca Sekcji.

Rozpoczęcie obrad odbyło się w siedzibie Lubelskiego Towarzystwa Naukowego. Przybyłych uczestników Sympozjum powitał prof. Tadeusz Skowroński – przewodniczący Komitetu Organizacyjnego. Jako pierwszy wystąpił prof. Zbigniew Michalczyk z Zakładu Hydrografii UMCS, który przedstawił opis hydrologiczny Roztocza w obrębie jego polskiej części (tj. Roztocza Gorajskiego – Zachodniego, Roztocza Tomaszowskiego – Środkowego i Rawskiego – Południowego). To wąskie pasmo wzniesień stanowi dział wodny między systemami wodnymi Wieprza i Bugu oraz Sanu i Dniestru. Liczne na tym terenie źródła dają początek rzekom Roztocza i ich dopływom oraz decydują o zasobności wodnej tych rzek. Dr F. Hindak zaprezentował najnowsze obserwacje składu gatunko-

Ryc. 1. Uczestnicy XV Sympozjum Fykologicznego:

Fig. 1. Participants of 15th Phycological Symposium:

1 – mgr Danuta Machowiak, 2 – prof. Lubomira Burchardt, 3 – mgr Joanna Żelazna-Wieczorek, 4 – mgr Grażyna Pająk, 5 – mgr Beata Messyasz, 6 – dr Jacek Sanecki, 7 – dr Hanna Szymańska, 8 – dr Ligia Tuszyńska, 9 – dr Konrad Wołowski, 10 – dr Frantisek Hindak, 11 – dr Barbara Witek, 12 – mgr Agata Tarmanowska-Lipińska, 13 – mgr Beata Sumorok, 14 – dr Janina Kwandrans, 15 – dr Danuta Krupa, 16 – mgr Joanna Czerwik, 17 – dr Barbara Rakowska, 18 – dr Elżbieta Szelağ-Wasilewska, 19 – mgr Jacek Pirszel, 20 – Daniela Socha, 21 – dr Marta Luścińska, 22 – prof. Iwo Wojciechowski, 23 – prof. Barbara Kawecka, 24 – dr Lubosza Wesotowska, 25 – dr Waldemar Surosz, 26 – mgr inż. Alina Anasiewicz, 27 – dr Wojciech Puchalski, 28 – mgr inż. Iwona Łażniewska, 29 – dyr. Zdzisław Kotuła, 30 – prof. Tadeusz Skowroński, 31 – mgr Ewa Dembowska, 32 – dr Grażyna Tomaszewicz, 33 – mgr Renata Kaczorowska, 34 – mgr Przemysław Zieliński, 35 – dr Małgorzata Sitkowska, 36 – dr Andrzej Massalski, 37 – prof. Teresa Mrozińska, 38 – mgr Wojciech Pęczuła, 39 – dr Grażyna Semczuk-Wojciechowska, 40 – dr Andrzej Hutorowicz, 41 – dr Jan Dziedzic, 42 – dr Hanna Werblan-Jakubiec, 43 – dr Wojciech Kowalski, 44 – dr Marzena Wiśniewska, 45 – mgr Jadwiga Wróbel, 46 – mgr inż. Bożena Jaworska, 47 – Włodzimierz Wiński, 48 – doc. Aleksandra Starzecka, 49 – dr Teresa Bednarz, 50 – mgr Leszek Podgórski, 51 – dr Ryszard Goldyn

wego zakwitów sinicowych w wodach powierzchniowych na terytorium Słowacji. Są to najczęściej zakwity *Microcystis aeruginosa*, *Microcystis flos-aquae* i *Microcystis wesenbergii*, podczas gdy pospolicie występujące 20–30 lat temu zakwity *Aphanizomenon flos-quet* występują obecnie raczej rzadko. Przedstawiono także wyniki prac z zakresu algologii stosowanej, dotyczących wykorzystania glonów do usuwania substancji biogennych ze ścieków (prof. Irena Kulik-Kuziemska z Politechniki Gdańskiej) oraz zastosowania *Characeae* jako modelowych organizmów w badaniach biofizycznych (prof. Edward Śpiewła z Politechniki Lubelskiej).

Sesji towarzyszyła wystawa najnowszej aparatury badawczej firmy Beckman i mikroskopów firmy Nikon.

Z Lublina uczestnicy udali się autokarami do Krasnobrodu – pięknej miejscowości letniskowej. Następnego dnia odbyła się druga sesja referatowa. Archiwalne już materiały, charakteryzujące zbiorowiska glonów źródeł Rostocza Środkowego z roku 1972, zaprezentował dr Wojciech Puchalski, zachęcając jednocześnie uczestników spotkania do uaktualnienia i porównania danych fykologicznych. Dr Jan Barica przedstawił przykłady uwieńczonej powodziem zastosowań metody manipulacji zawartością pierwiastków biogennych (N/P), w celu ograniczenia zakwitów w eutroficznym jeziorach Kanady, Brazylii i Niemiec. Z kolei prof. Tadeusz Skowroński wygłosił referat na temat indukcji syntezy fitochelatyn u glonów eukariotycznych pod wpływem metali ciężkich, skażających środowisko wodne. W swoim wystąpieniu przedstawił możliwość wykorzystania tych peptydów jako biomarkerów i wskaźników biodostępności metali ciężkich. W czasie sesji posterowej zaprezentowano 24 plakaty dotyczące trzech głównych zagadnień: taksonomii w oparciu o nowe metody, dynamiki i sukcesji w zbiornikach naturalnych i sztucznych oraz doświadczeń laboratoryjnych związanych z reakcją organizmów na metale ciężkie. Sesji referatowej i posterowej towarzyszyła gorąca dyskusja. Z inicjatywy prof. Lubomiry Burchardt po raz pierwszy dokonano wyboru najbardziej interesujących plakatów, biorąc pod uwagę następujące kryteria: 1) oryginalność i nowatorstwo tematu, 2) czytelność przekazu, oraz 3) wizualny i estetyczny aspekt. Wyróżnieni zostali: 1) Jan Dziedzic i Andrzej Hutorowicz; 2) Zdzisława Romanowska-Duda, Małgorzata Tarczyńska, Brian Kotak, J. Stanisław Knypl, Maciej Zalewski; 3) Jacek Sanecki i Barbara Kawecka.

Piękno przyrody Rostocza uczestnicy Sympozjum mieli okazję poznać w czasie wycieczki do Zwierzynca (zwiedzanie muzeum Rostoczańskiego

Parku Narodowego) i wspinaczki na Bukową Górę – pierwszego rezerwatu na tym terenie. Kolejna wycieczka – do rezerwatu krajobrazowego Czartowe Pole nad rzeką Sopot, wywierzyska Niepryszki koło Józefowa oraz do rezerwatu Szumy na Tanwi, zorganizowana w trzecim dniu naszego spotkania, umożliwiła zbiór materiałów algologicznych.

W trakcie Sympozjum odbyło się walne zebranie członków Sekcji Fykologicznej PTB, podczas którego wybrano nowe władze Sekcji w składzie: przewodniczący – prof. Iwo Wojciechowski, zastępca – dr Jacek Sanecki, sekretarz – mgr Janusz Galek.

Tradycyjnie już w czasie wieczornego ogniska zostały przekazane zapalki organizatorom następnego sympozjum. Tym razem otrzymali je koleżanki i koledzy z Gdańska.

Pragniemy podkreślić, że Sympozjum mogło odbyć się dzięki pomocy finansowej Komitetu Badań Naukowych oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zamościu, jak również pomocy organizacyjnej ze strony Uniwersytetu M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Dziękujemy firmom Beckman Instruments International i Precopitic Co. Medical & Optical Instruments za zorganizowanie wystawy aparatury badawczej. Wyrazy uznania i wdzięczności należą się także Dyrekcji Rostoczańskiego Parku Narodowego za pomoc w zorganizowaniu wycieczek i umożliwienie pobierania prób z wód na terenie Parku.

Barbara PAWLIK-SKOWROŃSKA
Renata KACZOROWSKA

SYMPOZJUM NAUKOWE
„CHOROBY ROŚLIN A ŚRODOWISKO”
(POZNAŃ, POLSKA 27–28 CZERWCA 1996)

Scientific symposium “Plant diseases vs. environment” (Poznań, Poland, 27–28 June 1996)

Sympozjum zostało zorganizowane przez Polskie Towarzystwo Fitopatologiczne oraz Katedrę Fitopatologii Leśnej Akademii Rolniczej w Poznaniu, dla uczczenia jubileuszu 50-lecia pracy w Akademii Rolniczej oraz 81. rocznicy urodzin prof. dr Karola Henryka Mańki, członka rzeczywistego PAN. Zbiegło się ono w czasie z uroczystością nadania profesorowi Mańce tytułu doktora *honoris causa* Akademii Rolniczej w Poznaniu.

Pokłosie sympozjum stanowi książka pod tym samym tytułem, wydana przez Polskie Towarzystwo Fitopatologiczne (Poznań 1996, ok. 300 stron). Dokumentuje ona obydwie wydarzenia; ponadto została

wzbogacona dodatkowymi materiałami. Oprócz życiorysu naukowego profesora Mańki, spisu jego publikacji i materiałów dotyczących nadania tytułu honorowego, zamieszczono w niej też artykuł o Karolu Zaleskim – jednym z twórców polskiej fitopatologii, który był nauczycielem i mistrzem Profesora.

Zawarte w książce prace sympozjalne (ok. 60) dotyczą w głównej mierze wpływu środowiska na występowanie i przebieg chorób roślin uprawnych oraz drzew leśnych.

Małgorzata MAŃKA

**MIĘDZYNARODOWE SYMPOZJUM:
„HODOWLA ROŚLIN LECZNICZYCH
I AROMATYCZNYCH”. (QUEDLINBURG,
NIEMCY, 30 CZERWCA – 4 LIPCA 1996)**

International symposium “Breeding research on medicinal and aromatic plants” (Quedlinburg, Germany, 30 June – 4 July 1996)

Organizatorami Sympozjum byli: BAZ (Federal Centre for Breeding Research on Cultivated Plants) i BML (Federal Ministry of Food, Agriculture and Forestry), we współpracy z GA (Society for Medicinal Plant Research), EUCARPIA (European Association for Research on Plant Breeding), ISHS (International Society for Horticultural Science) oraz GPZ (Gesellschaft für Pflanzenzüchtung). Wybór Quedlinburga jako miejsca obrad podkreśla wieloletnie tradycje hodowli roślin oraz produkcji nasiennej w tym regionie. W Sympozjum wzięło udział 200 uczestników z 37 krajów. Obrady podzielone były na pięć sekcji tematycznych, obejmujących różne aspekty hodowli roślin zielarskich. W trakcie sympozjum wygłoszono 32 referaty oraz przedstawiono 90 posterów, z czego 11 zaprezentowała grupa polska.

W pierwszym dniu odbyło się wstępne spotkanie uczestników oraz zwiedzanie laboratoriów głównego organizatora sympozjum (BAZ), które mieszczą się w Quedlinburgu. Drugi dzień obrad rozpoczęło oficjalne otwarcie Sympozjum, którego dokonał prof. dr hab. Manfred Neumann – dyrektor BAZ. W trakcie pierwszej sekcji tematycznej zatytułowanej „Zasoby genetyczne” wygłoszono 10 referatów. Na specjalną uwagę zasługują referaty, których wyniki, względnie metodyka, mogą znaleźć zastosowanie w badaniach polskich. Do takich należy zaliczyć referat U. Bomme i współautorów pt. „Ocena kolekcji melisy lekarskiej ze względu na zawartość olejku eterycznego, aromat oraz typ wzrostu”. Autorzy przeprowadzili badania dużej kolekcji (101 prób proveniencyjnych), stwierdza-

jąc jej znaczną różnorodność. Dwanaście najwartościowszych prób przeznaczono do dalszego rozmnożenia.

Dla praktyki rolniczej ciekawy był referat G. Dobosa pt. „Mak ozimy – nowy genotyp do produkcji nasion”. Prezentowany typ maku wysiewany jest jesienią i przewyższa istniejące odmiany austriackie (Edel-Weiss, Marianne) pod względem plonu (ok. 45–73%) oraz zawartości oleju (49%). Autor referatu w sesji posterowej przedstawił dodatkowe informacje na temat zawartości morfiny w liniach hodowlanych maku ozimego, stwierdzając, że była ona mniejsza w porównaniu z wyżej wymienionymi odmianami. Wieczorem organizatorzy Sympozjum umożliwili uczestnikom zwiedzanie skarbcza i romańskiej katedry św. Serwacego, gdzie odbył się koncert organowy.

W trzecim dniu Sympozjum obradowano w sekcji drugiej pt. „Genetyka” (4 referaty) oraz sekcji trzeciej zatytułowanej „Metody i osiągnięcia tradycyjnej hodowli roślin” (8 referatów). Bardzo interesujący referat „Tradycyjne metody hodowlane i ich efektywność w hodowli roślin leczniczych i aromatycznych” został przedstawiony przez J. Bernatha z Węgier. Autor podkreślił znaczenie selekcji, krzyżowania, poliploidyzacji i mutacji dla współczesnej hodowli roślin zielarskich. Żywą dyskusję wywołał m.in. referat B. Le Buaneca na temat ochrony prawnej nowych odmian i praw hodowców. Po południu odbył się wyjazd do zakładów zielarskich w Aschersleben i wycieczka krajoznawcza do Halberstadt.

Czwarty dzień sympozjum obejmował również dwie sekcje tematyczne; sekcja pt. „Biotechnologia”, w ramach której wygłoszono 4 referaty i sekcja pt. „Analiza jakościowa” (6 referatów). Interesującym, z punktu widzenia rolniczego i fitochemicznego, był referat przedstawiciela Holandii H. van der Mheena na temat produktywności karwonu u kopru ogrodowego i typu jednorocznego kminku zwyczajnego. Autor stwierdził, że zawartość karwonu w kminku rocznym jest nieznacznie wyższa niż w koprze ogrodowym, natomiast plon nasion kopru jest o 30% wyższy. Wskazuje to na potrzebę rozszerzenia upraw kopru ogrodowego jako źródła pozyskiwania karwonu.

Obrady podsumował i zamknął prof. dr hab. Ch. Franz z Wiednia, przedstawiciel EUCARPIA i ISHS. Natomiast mniej oficjalnie zakończenie Sympozjum odbyło się w salach zabytkowego ratusza.

Równoległe z obradami plenarnymi Sympozjum prezentowano postery, pogrupowane tematycznie zgodnie z sekcjami referatowymi. Spośród nich naszą uwagę zwrócił poster autorstwa F. Panka i H. Krugera pt. „Selekcja typu jednorocznego kminku zwyczajnego ze względu na zawartość olejku eterycznego i kar-

wonu w fazie dojrzałości mleczno-woskowej owoców". W posterze tym zaprezentowano wyniki prac hodowlanych zmierzających do wyhodowania odmiany rocznej kminku zwyczajnego, której wprowadzenie do uprawy, ze względu na skrócenie okresu wegetacji, przyniesie wymierne korzyści ekonomiczne. Z innych posterów warto wspomnieć o pracy R. Schenk i R. Franke pt. „Zawartość echinakozylu w korzeniach *Echinacea* (jeżówka) różnego pochodzenia”, gdzie przedstawiono ocenę fitochemiczną trzech gatunków należących do tego ważnego dla zielarstwa rodzaju. Potwierdzeniem faktu, że hodowla roślin ma charakter interdyscyplinarny, była duża liczba posterów z takich dziedzin, jak genetyka, biotechnologia i analityka fitochemiczna. Przedstawiały one m.in. wyniki badań nad zmiennością genetyczną oraz mikrorozmnazaniem roślin. Jednak tematyka większości posterów dotyczyła prac hodowlanych, prowadzonych nad wieloma gatunkami roślin leczniczych i aromatycznych, np. *Artemisia annua L.*, *Valeriana officinalis L.*, *Thymus vulgaris L.* i *Satureja hortensis L.*

W ostatnim dniu Sympozjum odbyły się wyjazdy terenowe, których uczestnicy mieli do wyboru dwie wycieczki: do Banku Genów Instytutu Genetyki Roślin w Gatersleben, wraz ze zwiedzaniem okolic Magdeburga, lub do zakładów zielarskich w Artern i Erfurcie, ze zwiedzaniem okolic Erfurtu.

Sympozjum ze względu na swoją unikalną tematykę było bardzo interesujące. Umożliwiło zapoznanie się z tematyką prac hodowlanych prowadzonych w ośrodkach badawczych zajmujących się roślinami zielarskimi. Pozwoliło również na wymianę doświadczeń z osobami, które zajmują się hodowlą roślin zielarskich. Szerokie omówienie badań prezentowanych na Sympozjum ukazało się w odrębnym opracowaniu pt. „Proceedings of International Symposium on Breeding Research on Medicinal and Aromatic Plants”.

Katarzyna SEIDLER-ŁOZYKOWSKA,
Waldemar BUCHWALD

Z ŻYCIA PTB POLISH BOTANICAL SOCIETY NEWS

„CZWARTKI BOTANICZNE” W ODDZIALE
KRAKOWSKIM PTB W IV KWARTALE 1996 r.

“Botanical Thursdays” at the Polish Botanical
Society, Cracow Division, in 4th quarter of 1996

W czwartym kwartale 1996 r. „czwartki botaniczne” rozpoczął gość Instytutu Botaniki UJ, prof. Bengt

Jonsell z Fundacji Bergów Królewskiej Szwedzkiej Akademii Nauk, który 3 października o stałej porze i miejscu, tj. w sali konferencyjnej Instytutu Botaniki PAN i UJ, ul. Lubicz 46, I p., o godz. 18, wygłosił referat „Flora Nordica and the current projects about Nordic vascular plants”. W dwa tygodnie później, 17 października, dr Lucyna Śliwa z Instytutu Botaniki UJ referowała „Taksonomiczne problemy epifitycznych gatunków z grupy *Lecanora varia (Lichenes)*”, a 24 października prof. Romana Czapik z Zakładu Cytologii i Embriologii Roślin Instytutu Botaniki UJ „Zjawisko ksenii w nasionach i owocach – problem morfologiczny i genetyczno-rozwojowy”. W przeddzień Wszystkich Świętych delegacja członków PTB złożyła wiązanki kwiatów na grobach botaników spoczywających na Cmentarzu Rakowickim. W pierwszy czwartek listopada referat pt. „Wpływ wzniesienia n.p.m. na wykształcenie zbiorowisk chwastów upraw okopowych” wygłosiły prof. Helena Trzczińska-Tacik i dr hab. Krystyna Towpasz z Instytutu Botaniki UJ. W drugiej części posiedzenia prof. Krystyna Wasylkowa (Zakład Paleobotaniki Instytutu Botaniki im. Wł. Szafera PAN) przedstawiła doniesienie „Problemy archeobotaniczne na Kongresie Archeologicznym we Włoszech, wrzesień 1996”. W tydzień później, 14 listopada, mgr Katarzyna Margielewska z Instytutu Ochrony Przyrody PAN wygłosiła referat „Rozchodnik wielki *Sedum maximum* – roślina żywicielska gąsienic niepylaka apollo *Parnassius apollo*”. W następnym tygodniu Oddział Krakowski PTB gościł dr Elżbietę Zenktele (Wydział Biologii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu), która w referacie pt. „Aspekt ochrony bioróżnorodności paprotników w pracach Sympozjum Pteridologicznego w Kew Gardens, lipiec 1995” licznymi przezroczeniami zilustrowała wrażenia z sympozjum. W ostatnim tygodniu listopada dr hab. Bogdan Zemanek i dr Józef Mitka (Ogród Botaniczny UJ) przedstawili „Zagadnienia ochrony rzadkich gatunków roślin naczyniowych w Bieszczadach Zachodnich”. „Czwartki botaniczne” w grudniu rozpoczął mgr Sławomir Florjan (Zakład Geologii Żył Węgla AGH) tematem „Szczątki tkanek roślinnych w karbońskich węglach kamiennych”. W następnym „czwartku”, tj. 12 grudnia, dr hab. Bogdan Zemanek przedstawił referat „Flora Bieszczadzkiego Parku Narodowego – wyniki badań z lat 1993–1995”. Ostatnie spotkanie botaników w 1996 r. (w dniu 19 grudnia) poświęcone było tematowi „Śluzowce świata”, który zreferowała dr Anna Drozdowicz (Instytut Botaniki UJ).

Józef MITKA